

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Contre Escarpe 12

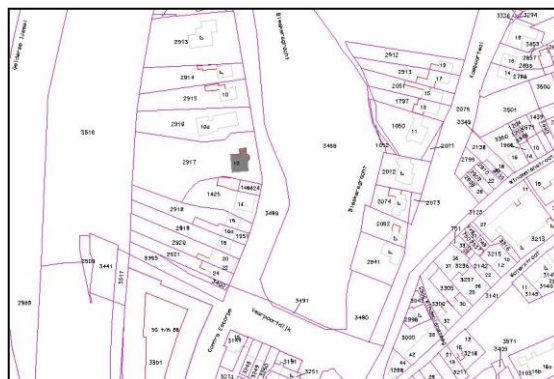
Monumentnummer : GM119

Straat : Contre Escarpe
Huisnummer : 12
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 BV

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : B
Nummer : 2917

Naam object : N.v.t.
Bouwjaar : 1907
Bouwstijl : neo-rennaissance/chaletarchitectuur
Architect : H.C. Bloemendaal
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 22-12-2014
Datum aanwijzing : 23-06-2015

Situering

Pand gelegen aan de Contre Escarp aan de veldzijde van de Bleekersgracht in het noordwestelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand wordt van de straat gescheiden door een voortuin en een recent geplaatst hekwerk langs het trottoir.

Hoofdpzet

Vrijstaand, éénlaags pand op vierkante plattegrond met een forse serre rechts. Het pand heeft een kelder, begane grond en een eerste verdieping onder een afgeplat schilddak annex zadeldak. De kelder is door het aanwezige hoogteverschil aan de achterzijde uitgevoerd als souterrain.

Historie

De Contre Escarpe dankt haar naam aan het ter plaatse verdwenen, gelijknamige vestingbouwkundige element buiten de Bleekersgracht, die na 1606 in opdracht van prins Maurits is aangelegd als onderdeel van de vestingwerken. Deze zijn in 1672 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV geslecht en nadien niet meer hersteld. Ze werden vervangen door de Hoge en Lage Linies, die vanaf 1701 naar ontwerp van Menno van Coehoorn zijn aangelegd.

Vanaf die tijd werden de gronden buiten de stadsgracht hoofdzakelijk gebruikt als tuin en stadsweiden. Na afwaardering in 1854 van Doesburg tot vesting 2^e klasse verrees geleidelijk bebouwing op de wallen en aan de Contre Escarpe werden bedrijven gesticht afgewisseld met huizen en villa's.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis is in 1907 gebouwd naar ontwerp van H.C. Bloemendaal in opdracht van de heer P.A.C. Stam, een Doesburgse ondernemer. Bloemendaal tekende een jaar eerder de villa's Johanna en Alida aan de Lindewal in een vergelijkbare (overgangs-) architectuur en is verantwoordelijk voor het ontwerp van diverse woonhuizen in de stad, waaronder het rijtje Ooipoortstraat 65 – 71, het woon-winkelpand Ooipoortstraat 34 en de aan de zelfde straat gelegen Chr. Gereformeerde Kerk. In hoofdopzet en detail is de villa sinds de bouw ongewijzigd gebleven.

Exterieur

Het huis bestaat uit een hoger, risalerend deel rechts onder een afgewolfd zadeldak en een lager deel onder afgeplat schilddak. De gevels staan op een gepleisterde, lichtgrijs geverfde plint en zijn gemetseld in kruisverband. De plint is ter plaatse van de vensters hoger opgetrokken, tot onder de geprofileerde lekdorpelstenen. De stoot- en lintvoegen zijn voorzien van een gesneden voeg. De gevelopeningen worden afgesloten met segmentbogen van gele verblendsteen, gevoegd met rode voegmortel en met oranje verblendsteen in de boogvelden. Ter hoogte van de onder-, tussen- en bovendorpels van vensters en deuren zijn gecementeerde speklagen toegepast. In de zijgevels zijn rechte staafankers opgenomen. De gevels worden rondom afgesloten met een architraaflijst van geprofileerde bakstenen en een gedecoreerd fries van oranje en gele verblendsteen met erboven een houten, geprofileerde bakgoot op klossen. De dakvlakken zijn belegd met grijs gesmoorde, platte Friese pannen.

Aan de voorzijde is het rechterdeel voorzien van een driezijdige erker met centraal een schuifvenster met wisseldorpel en drieruits bovenraam met verticale roedenverdeling en een middenroede in het onderraam. In de schuingeplaatste zijmuren zijn smalle, enkelruits schuifvensters opgenomen. De erkervensters worden door strekse bogen ontlast. De erker wordt afgesloten met een geprofileerd, houten overstek op houten klossen met erboven een houten hekwerk, waarvan de spijlen eenzelfde patroon hebben als de bovenramen van de serre rechts tegen het huis. Het hekwerk vormt de doorvalbeveiliging van een balkon dat wordt bereikt door twee openslaande deuren in de geveltop met drieruits bovenlicht. De geveltop is ter hoogte van de daklijst van het lagere, linker deel en ter hoogte van de bovendorpel van het kozijn gepleisterde speklagen, ter hoogte van het kalf links en rechts gepleisterde blokken in de vensterdagkanten. De gevel wordt afgesloten door een houten, geprofileerde windveer

met overstek, dat in de top een doorgestoken makelaar heeft op een gedecoreerd haanhout. De vlakken tussen haanhout, makelaar en windveer zijn opgevuld met verticale latten, voorzien van gesneden decoratie.

Het linker deel van de gevel heeft rechts de entree in een ondiep portiek met een paneel deur met centraal een glasrooster en in het bovendeel ruitjes in een roedenverdeling met trapsgewijs verspringende, horizontale roedenverdeling. Het drieruits bovenlicht heeft verticale roeden. Links van de ingang een zelfde schuifvenster als in de erker en voorzien van zonneblinden met wervels.

De rechter zijgevel is voorzien van een forse houten serre op een bakstenen, gemetselde onderbouw. De serre heeft gedecoreerde houten stijlen met ertussen houten ramen met zesruits bovenlichten, waarvan de horizontale roedenverdeling trapsgewijs verspringt. In de rechter zijde is een dubbele houten deur opgenomen. De serre wordt aan de bovenzijde afgesloten met een geprofileerd overstek op houten klossen en heeft een plat dak.

De gevel heeft rechts van het midden een Vlaamse gevel met een venster met draairamen en drieruits bovenlicht met verticale roeden. De gevel heeft ter hoogte van de bovendorpel gecementeerde speklagen. Het venster heeft een steeds segmentboog van gele verblendsteen en rode verblendsteen in het boogveld. De geveltop wordt afgesloten met een windveer op een overstek met gedecoreerde makelaar en haanhout. De dakvlakken van het rechterdeel van het huis zijn in tegenstelling tot het linkerdeel (dat met platte Friese pannen is belegd) uitgevoerd met grijs gesmoorde, opnieuw verbeterde holle pannen.

De linker zijgevel van het huis heeft een gepleisterde plint en is voorzien van twee vensters, waarvan het linker in het verleden is dichtgemetseld. Het is aan de bewaard gebleven segmentboog van okergele verblendsteen herkenbaar. Het rechter venster is vergelijkbaar uitgevoerd als het linker schuifvenster in de voorgevel en ook van zonneblinden voorzien. In het dakvlak boven de goot zijn twee moderne dakramen aangebracht. In het voorste dakvlak bevindt zich een houten dakkapel met twee enkelruits stolpramen onder een zadeldak met gedecoreerde windveer met overstek.

De achtergevel heeft een gespiegelde indeling van de voorgevel, maar is op details meer sober uitgevoerd. Zo is het fries onder de goot van ongedecoreerd metselwerk voorzien. De gevel heeft (van achteren gezien) links een dubbele deur met in de geveltop op de eerste verdieping een schuifvenster met drieruits bovenlicht, ontlast met een gemetselde segmentboog. De geveltop is net als aan de straatzijde voorzien van makelaar en haanhout. In het lagere rechterdeel links tuindeur met drieruits bovenlicht met links een klein enkelruits toiletraam. Rechts in de gevel een schuifvenster met drieruits bovenraam. De achtergevel is voorzien van speklagen ter hoogte van de onder-, tussen- en bovendorpels. In het dakschild zijn aan de achterzijde twee moderne dakramen toegepast. Er zijn tevens twee vierkant gemetselde schoorstenen in de dakvlakken opgenomen.

Interieur

Het interieur van Contre Escarpe 12 is niet bezocht.

Bouwdossiers

5 maart 1907 nieuw woonhuis voor P.A.C. Stam

Literatuur

- Haans, F.A.C., C.J.B.P. Frank, *Beschrijving woonhuis Contre Escarpe 12 Doesburg*, 11-10-1990 (adviesnr. 250)
- Haans, Frank, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 302

Waardering

Het object is in 1907 ontworpen door de Doesburgse architect H.C. Bloemendaal en is op gaaf bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn het historisch-ruimtelijke relatie met de locatie, de ligging aan de straat met tuin en in het bijzonder de gaafheid van de architectuur.

Het pand Contre Escarp 12 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het huis is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een huis in 1907 ontworpen door de lokale architect H.C. Bloemendaal met elementen van chalet- en neo-renaissancearchitectuur en dat in verschijningsvorm en detail uitzonderlijk gaaf behouden is gebleven.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een villa uit het begin van de twintigste eeuw aan de rand van de stad gebouwd voor de goeude middenklasse.